c. licet ſup glo. ij. Eſſent autē directe ořia capl'a de maiori et minori. de legittimiſ et illegittimiſ. de pñcia et abſencia. de furore et ſanamēte. de actu ſpōtaneo et coacto. de vgmitate et corrupcōne qñ talia et ſilia de eiſd pſonis et actibus de eod inſtāti tpis ſic ořarie formarenť. ¶ Alios vel eoſd reprobat opinionē hoſt. q dicit i appellacōnis cā articulū antiquū poſſe pbari p teſtes nouos ſʒ ñ p antiqs ¶ Producere. h regulare fallit in multis caſibus qs ſcripſi in dec. fraťnitatis in. ix. q. et qd dicit pducere intellige oť ptem inuitā ſup q vide qd ſcripſi in vi. q. ¶ In appellacōnis cā reprobat ořunē opionez legiſtaꝝ dicenciū q publicatis atteſtacōnib9 in pñcipali licebat pducē in cā appellacōnis teſtes ſup eiſdem capľs q in h ocor. hu. ioh. cre. azo. et accur. p l. eos. C. d app. et C. de tempo. app. p hāc dicētes q. §. q vero in auť. d teſti. loquiť de teſtib9 pducendis in cā pñcipali. Sʒ canoniſte oť. ſ. glo. lauť. vinc. tan. phi. gof. et jn. inp d. dec. quibus vidr cōſentire guil. in ſpe. d teſti. §. ſatis vtiľ. v. et breuiť et mouebantur p rōnem h inſtam. Et vide qd no. in. c. fraťnitatis in iij. glo. q qd ibi ſcripſi. ¶ Cū p qr reditum cauſe ocor. d ofue. c. fi. et certe huic rōni legiſte rñdere ñ poſſunt q ſumiť eciā ex pdicto. §. qr vero vbi d h. Ad leges codicis qs p ſe inducūt facile rñdeť ut intelligant de veteribus capľis nullomō pbatis vel pbatis aliť q p teſtes ſup quib9 in appellacōiſ cā bene licet pducere teſtes. ¶ Subor

Teſtibuſ rite receptiſ et eorum atteſtacionibus publicatis ſicut nō licet ſuper eiſdem vel directo contrarijs articulis alios vel eoſdem teſtes in pñcipali cauſa pducere ſic non debet in appellacionis cauſa licere cum non min9 in appellacōnibuſ q̄ i pñcipali cā ſubornacio ſit timēda. De iureiurādo

Romani pñcipes ortodoxe fidei pfeſſores ſacroſanctā romanaꝫ eccleſiā cuius caput ē xpſ redemptor nř ac romanū pontificem eiuſd redemptoris vicariū feruoē fidei et clare deuocōnis pmptitudine venerātes eid romano pōtifici a q approbacōnem pſone ad imperialis celſitudinis apicē aſſumende necnon vnctionez ořecracōnem ⁊ imperij coronā accipiūt ſua ſubmittere capita non reputauerūt indignū ſeqꝫ illi et eid eccleſie que a grecis imperiū trāſtulit in germanos et a qua ad certos eorum principes ius et poteſtaſ eligendi regem in imperatorem poſtmoduꝫ pmouend puenit aſtringere vinculo iuramenti putant mos obſuacōnis antique tempib9 nouiſſimis renouate q̄ forma iuramti huiuſmodi ſacris inſerta canonibus manifeſtāt ¶ Dudum ſane inter qndam henricum imperatorem tunc romanorum regem et cariſſimum in xpo filium noſtrum Robertuꝫ Cicilie regem graui diſcordia ſuſcitata. ¶ Nos multis grandibuſqꝫ periculiſ que exinde prouentura veriſimiliter timebātur intendentes celeri et oportuno remedio obuiare quibuſdam ex fratrib9 noſtris ſancte romane eccleſie cardinalibus exiſtētibus tunc in vrbe pro reformanda pace et ſolidāda concordia inter regeſ eoſdem litteras noſtras ſub certa forma duximus deſtinandas inter alia inſerentes in eis q cum ipſi reges eiuſdeꝫ eccleſie ſpecialiſſimi filij ſibi iuramento fidelitatis et alias multipliciter eſſent aſtricti ipſius eccleſie eſſe debeant promptiſſimi defenſores. Dictis autem litteris in noticiam dicti henrici ad imperiuꝫ iam promoti ſic deductis. Idem henricuſ ab eiſdem cardinalibus rquiſitus ut ſuper contentis in illis ſuum propoſitū reſponderꝫ quaſi moleſte tuliſſet q de iuramento fidelitatis huiuſmodi per eum preſtito in dictis litteris mencio habeatur ñ familiariť nec ſecrete ut tractande pacis qualitaſ exigebat ſed multis tabellionib9 acceſitis ⁊ rquiſitiſ ab eo q de reſponſionib9 ſuis conficerent publica

nacō. ad huiuſmoi intellectū vid qd ſcripſi i dec. fraťnitatis i Romani. C. declarat illa fore fidelitatis lviij. q. iuramēta q pſtat ipator ec. ro. approbacōis ſue tpe ſm formaꝫ capľi tibi dño et tpe coronacōnis ſm formaꝫ in pontificali deſcriptā. et pmo ponit exordiuꝫ in q dicit romanos pñcipes p tpe romanis pontificibus ſua capita ſubmiſiſſe et ſe illis aſtrīxiſſe vinculo iuramti. ho ibi duduꝫ narrat aſſercōnem imparoris henrici ſe negātis ro. pon. p fidelitatis iuramentū aſtrictū Expmeſ qd dedit cām denegacōm pdicte tercio ibi. Nos iraqꝫ puidēs oť futura picula ponit duo iuramēta q preſtiterat ipe. h. ec. ro. pmuꝫ approbacōis ſue tēpore p procuř. ad id mādatū hñtes ſecund formaꝫ. c. tibi dño ſm tpe coronacōnis et oſeccionis ſue q in vrbe pſtitit p ſeipm ſm formā in pōtificali deſcriptā qrto ibi Ceteꝝ narrās talia eē ſacramēta pſtita p albtuꝫ imediatuꝫ p deceſſorē ipius rodolphi et alios reges rōnos. Declarat illa fore fidelitatis iuramēta. qnto ibi porro ponit formā iuramti quā ipe h. pſtiterat in ingreſſu ytalie q quā innouauerat coronacōnis tpe q dicit patere p lřas ipſius. h. in archiuis ro. curie reſuatas. ¶ Ortodoxe. ſi. š. d ſu. tri. dānam9. v. lꝫ g et ibi exponiť. ¶ Profeſſores. venerātes qd eſt. ī. et redeas retrograde vſqꝫ ibi fauore. ¶ Xpus. ad colo. i. de ſac vnctōne. c. vno v. ſʒ vbi. ¶ Vicarium. d homi. p hūa ni. li. vi. d trāſla. c. ij et. iij. et cū dr q eſt vicari9 peť. ut. lrij di. e° lodouicus. i. q i. non qles et. q. vij

quociēs .i. ē in ꝓpria locucō vel exponitᷣ .i. gerit vicariam quam geſſit petrus. Vicari9 eīm non dat vicariuꝫ de offi. vi. clericos. ¶ Promptitudine. q̄ſi parata et expedita affe-ctione et ſine difficultate. ¶ Venerantes. xvij. di. ꝯ. huic. et .xix. di. in memoria. xxi. di. nūc autem. et. c. in tm̄ cum ſimilibus et h̄ tolle
ſcam non reputaue
rūt indignū ſua ſb-
mittere capita. ¶
Apicem. apes apis
volatilis quedā eſt
ḋ q̄ de oſe. di. v. nū
q̄ de deci. nūcios. ſꝫ
apex apicis ponitᷣ
ꝓ ſūmitate honore
vel diſtinctōnis no
ta q̄ eīm in ſūmo eſt
a pedib9 vel infimiſ
diſtat et h̄ ſūmitas
tpalia reſpicit de
ma. et obe. ſolite.
Submittere. facit
xxiij. di. valētinia-
nus de iuḋ. nouit. ꝟ
nos igitᷣ. ¶ Seq̄ a-
ſtringere. vinculo
iuramti qḋ eſt. j. ¶
Ad certoſ. qui ſunt
illi no. de re iuḋ. ad
apoſtolice in fi. li.
vi. ¶ Peruenit. de
elect. venerabilem.
¶ Antiq̄ ocor. ſ. ḋ
tranſla. quanto. et
mos fidliſſime vetu
ſtatis obſuand9 eſt
C. de teſta. teſtam
ta. ¶ Canonib9. xl
iij. di. tibi dn̄o.
Regeꝫ. q̄ nondū co
ronat9 erat. ¶ Ci ci
lie. que eſt ſpeciale
patrimoniū eccl̄ie de
re iuḋ. ad aplice. ꝟ
p̄ter h̄ cū ſiis ocor
dan. li. vi. ¶ Diſcor
dia. diuēſitatē cor-
diū deſignat. ¶ Ce
leri ḋ celeritate. vi-
ꝓ et oē. de elect. c.
fi. li. vi. ¶ Obuiare
vide qḋ no. de ip.
ad h̄ in vl. glo. a q̄
ibi dixi. ¶ In vrbe.
antonomatice de.
pe. et re. ſignificauit
ibi de h̄ de. ꝟ. ſig.
forus. ꝟ. teſtes. ¶
Pace q̄ ad eū ſpe-
ctabat ḋ iuḋ. nouit.
et ad alios p̄latos.
xc. di. per totum de
treu. et pa. c. i. et.
vi. qḋ no ḋ re iudi.
ad aplice. ꝟ. deuo-
rauit. li. vi. ¶ In eiſ

inſtrumenta inter cetera publice preſente multitudine hominum copioſa reſpondit ſe non fore cuiq̄ ad iuramentum fidelitatis aſtrictuꝫ et q̄ nunq̄ fecerit iuramentum propter qḋ foret ad iuramentum fidelitatis alicui obligatus et q̄ ipſe neſciebat q̄ anteceſſores ſui romani imperatores vnq̄ iuramentum huiuſmodi preſtitiſſent ſimulans ſe inmemorem iuramentorum que nobis ante coronacionem ſuam preſtiterat et poſt coronacionem eciaꝫ innouauerat. Nos itaq̄ attendentes q̄ huiuſmodi reſponſio ſi ſub diſſimulacione pertranſeat vel ſilencio pallietur poſſet in magnum et euidens preiudicium romane eccleſie redundare dignum admodum et oportunum fore proſpeximus ut de iuramentis huiuſmodi conſtitucioni preſenti aliq̄ breuiter annectamus. Dictus namq̄ .L. quam primum fuit in regem romanorum electus ſolēnes ad nos nūcios deſtinauit dāſ eis per ſuas patentes litteras plenum et ſpeciale mandatum exponendi nobis pro eo deuocioneꝫ ipſius et reuerenciam filialem quam ad nos et romanam eccleſiam ſincero gerē ſe dicebat affectu necnō petendi et impetrandi a nobis fauorem et graciā conſuetos offerendi quoq̄ nobis et preſtandi pro eo et in ipſius animam debite nobis et eidem eccleſie fidelitatis et cuiuſlibꝫ alterius generis iuramentum ac nihilominus petēdi a nobis per noſtras ſibi manus impendi vnctionem conſecracionem ꝛ romani imperij dyadema

Prefatis itaq̄ nuncijs in noſtra et fratrum noſtrorum preſencia conſtitutis ac ſecundum dicti tenorē mandati auinion̄ vbi tūc eramus cum noſtra curia reſidentes in publico conſiſtorio in quo erat prelatorum et aliorum tam clericorum q̄ laycorum non modica multitudo p̄miſſis per eos coraꝫ nobis expoſitis ſupplicando petitis humiliter ꝛ oblatis.

¶ Nos eodem mandato et decreto electionis eiuſdem .L. ex parte principum tam eccleſiaſticoruꝫ q̄ ſecularium qui eundem elegerant nobis per dictos nuncios preſentatur plena cum eiſdem fratribus deliberacione diſcuſſis factaq̄ nobis ḋ electione huiuſmodi concordi et legittima plena fide examinata quoq̄ perſona ipſius .L. prout abſencia paciebatur eiuſdem et de ipſius probitate ꝛ alijs que in pſona impatoris ſunt merito requirenda cum

fris. ad cardinales directis. ¶ Non familiaritᷣ quaſi ñ māſuete domeſtice et amicabilitᷣ. ¶ Secrete. v. q. iij. in loco. ¶ Accerſitis. q̄ſi collectis vel circa ſe ſitis. ¶ Requiſitis. nō tabellionē eſſe debere rogatū ḋ h̄ in ſpe. ḋ inſtru. edi. ꝯ. ij ꝟ. ſꝫ pone et. ꝯ. iij. in. i. colūna. ¶ Inſtra. ad ꝑpetuam rei
memoriaꝫ. i. q. viij.
maximū. xxvij. q. i.
oēs feie. ¶ Rñdit.
tria capl̄a otinꝫ h̄
rñſo ¶ Cuiquā. ro-
manū pontificē in-
cludebat ḋ maio. et
obe. ſolite ad fi. ¶
Preſtiterat. p nun-
cios ut ſequitᷣ. ¶
Innouauerat. p ſe-
ipſū ¶ Pallietur. i.
quaſi pallio coopia
tur ocor. ḋ vſu pal.
in fi. ¶ Redundare.
ꝓuidet circa futu-
ra de h̄ de ſer. ñ or.
c. i. ¶ Admodū po
nitur ꝓ valde. con-
cor. de cen. ſuis et
de cor. vi. c. i. de
mag. quāto. j. de re
iudi. paſtoralis. ꝟ.
nunquid eciam. a. j.
de mag. c. i. p9 pñ.
¶ Exponendi. no.
formā ſecundū quā
conſtituēdi ſūt nun
cij romanorꝫ regis
petentis approbaci
onem eccl̄ie. ¶ Dice
bat ſeneca. lxxxi. e-
piſtola. nil carius
extimam9 q̄ benefi-
cium q̄ diu petimus
nil vilius cum acce-
pimus. ¶ Animam
concor. de iurepa.
c. fi. li. vi. et de te-
ſti. preſenciuꝫ. e. li.
jo. an. ¶ Dyadema.
ꝓprie dicitᷣ corona
impialis vel regia
a differt a ſerto qḋ
fit de floribus mi-
tis et a corona q̄ ḋꝛ
circulus capitis de
q̄libet metallo. Dya
dema vero ſolum ḋ
auro et lapidibuſ p̄
cioſis et oponitur a
dya qḋ eſt duo a de
mo is ex ſui eīm rotū
ditate principiū de
mit et finem. ¶ Ob
latis. r̄ſpicit tria ad
que mādatū habe-
bat ſcilicet exponē
di deuocionē peten
di fauoreꝫ vnctionē
ꝛc. offerendi iuramē

tum. ¶ Decreto. de quo. lxi. di. ep̄us. et de elect. innotuit jo. an. ¶ Requirenda. fa. de ſup. ne. p̄la. grandi. ¶ Nouerant. ab his inquirenda ſūt talia de pur. ca. cum. p. d elect. poſtq̄ et. c. ſcriptū. ¶ Aliqualem. quaſi non plenā quia tunc non vid; examinacio pſone neceſſaria de h. xxxiij. di. q̄ eps in glo. ij. xlvij. di. d petro et fa. de ap. ↄſtitutis. ij. jo. an. ¶ Noti eciam. fuerat em̄ pro pmocōne fr̄is ſui. Treuerē. archiepi aliquo tempore in curia. ¶ Tibi dn̄o. lxiij. di. et fuit iuramentum ottonis ut ibi patet. Et dicebat guil. in ſpe. e. ti tu. §. i. v. Illud autem poſt pn̄. q̄ electus preſtabat illd p̄mo iuramentū legato ap. ſe. poſtea quando coronabat̄ iterum p̄ſtabat illd pape. ¶ Pontificali. q̄ alias vocat̄ ordinarium ep̄ale et no. hoſt. de ſer. non or. conſuluit q̄ ille liber autenticus ſit q; illius libri verba ibi ponūt̄ ſi. qd de arbore dicitur p. c. xxxv. q. v. ad ſedez Inducit eciam. xv. di. canones a. c. ſancta. xxxviij. di. que ipſis facit de offi. arch. c. i. et. c. ad h apicus pbat h lr̄a. jo. an. Futurus. illud eſt contra jo. q̄ no. xciij. di. legimus q̄ ſola pn̄cipuz electio facit verum imperatorem vides em̄ q̄ eciam approbat9 ab eccl̄ia imperator n̄ eſt donec coronacionem et ↄſecracōnez recepit ab eccl̄ia et facit qd dicam in §. porro. ¶ Polliceor. dicit lex. iij. ff. d polli. q̄ pactuz eſt duorum conſenſus atq; ↄuencio pollicitacio vero ſolius offerentis pmiſſuz jo. an. Immediatus. ſignant̄ hoc dicit cum in poſſeſſione vltima tempora ſpectanda ſint de cau. poſ. cum eccl̄ia

pluribus prelatis et alijs magne auctoritatis uiris qui eiuſdem. H. mores cōdicionem et ſtatum pleniꝰ nouerant inquiſito eiuſq; perſona cuius eciam nos et fratres noſtri aliqualem prius noticiaz habebam9 propter qd facilius tranſiuimus in examinacōne huiuſmodi ydonea reputata ipſum nominam9 denunciamus et declaramus regem romanorum ipſius approbantes perſonam eumq; ſufficientem et abilem declarantes ad ſuſcipiendaz imperialis celſitudinis dignitatem. Ac decernentes vnctionem ↄſecracionem imperijq; romani coronaz ſibi per manus noſtras debere concedi et ſubſequenter a prefatis nuncijs ſufficiens ad hoc ab eo ut premittitur mandatum habentibus et ſecundum formam in decretis que incipit tibi domino comprehenſam fidelitatis recepimus iuramentum. Poſt que idem. H. conſecracionis et coronacionis ſue tempore aliud eiſdem cardinalibus quos ad impendendum ſibi huiuſmodi cōſecracionis inſignia miſeramus ad vrbem illud noſtro nomine recipientibus iuramentū preſtitit corporale qd in libro pontificali ro. pſtand pon. per imperatorem coronacionis ſue tempore cō

tinetur cuius tenor dinoſcitur eſſe talis. ¶ Ego A. rex romanorum annuēte domino futurus imperator promitto ſpondeo et polliceor atq; iuro coraz deo et beato petro me de cetero protectorem et defenſorem fore ſummi pontificis et huius ſancte romane eccleſie in omnibus neceſſitatibus et vtilitatibus ſuis cuſtodiendo et cōſeruando poſſeſſiones honores et iura eius quātum diuino vultus adiutorio fuero ſecundum ſcire et poſſe meum recta et pura fide ſic me deus adiuuet et hec ſancta dei euangelia ¶ Ceterum q̄n iuramenta huiuſmodi fidelitatis exiſtant a retro romanis principibus n̄o fuit hactenus heſitatum ymmo tam quondam albtus rex romanorum immediatus predeceſſor memorati. H. Boni. pape. viij. predeceſſori noſtro tempore approbacōnis eiuſd alberti quam rodolphus pater ipſius et alij predeceſ. eiuſdē romanorum reges diuerſ n̄ris predeceſ. iuramentum fidelitatis et obediencie preſtiterūt id q; Boni. memoratum. A. iuramēto h̄mōi ab eo recepto de fratrum ſuorum ↄſilio pn̄te prelatorū et aliorum multitudine copioſa auct. ap. recepit in ſpecialem ſuum filiū et eccl̄ie

poſt pn̄. cum ↄcor. ¶ Bonifacius. familiaris eſt h pbacio cum papa alium papam inducit in teſtem ut no. jo. ir. q. iij. patet ¶ Filium. de priuil. ſi papa. v. ſimilit. li. vi. ¶ Corticem. qd facere non dbuit. i. q. i. marchion. de v ſig. preterea et. c. intelligencia. ff. de leg. l. ſcire. ¶ Curioſitatis. ſumitur h p ſubtilitate exquiſita nimia cura ſic d renū. c. i. i pn̄. li. vi ¶ Antidotum. ponitur pro contra donum dicit no. ff. de pe. here. ſed et ſi. §. conſuluit. vel p cōtra datum. Vnde dici ſolet id qd datur contra venenuz. vn de pro medicina ponitur de iure. ca. ceterum. Ind dicitur liber quidam antidotarius quia contr̄ vicia compoſitus ē ¶ Fidelitatis. qd habetur. xxij. q. v. d forma et facit. §. e. ego em̄. et videre potes qd no. hoſt. in ſūma de feud. §. quid ſit fidelitas. vbi eciam ponit plenam et pleniorez fidelitatis formaz in quo et quid differat ab homagio. dicam. j. de re iud. paſtoralis. §. rurſus. ¶ Ipſa capitula ↄtenta in fidelitatis iuramento. ¶ Virtutem. ad maiorem expreſſionem inculcat hec verba. ¶ Exiſtere. non per hoc ſequitur q̄ ſubiecti imperatoris ſūt de tēporali dn̄io eccleſie facit qd no. lxxxi. di legit̄. et in ſpe. de feu. §. n v. xiiij. ¶ Veſtigijs. qui. ſ. in ingreſſu ytalie iuramentum tale preſtiterant.

Folio 24

memorate ipſumq; in re-
gez ro. aſſumpſit in impa
torem poſt modum pmo-
uendum. Verum quia
ſepefatus H. qui in dieb9
pximis fuit de hac luce
ſubtractus non virtutem
et mentem ſed nudum ver
borum inſectans corticez
ſenſumq; confundens iu-
ramenta reſtringendo p̄-
dicta curioſe videbatur
aſſerere ut prefertur illa
ad debitū fidelitatis hu-
iuſmodi non extendi no-
uo morbo curioſitatis hu
ius luculente veritatis an
tidotum preſentis decla-
racionis oraculo pvidi-
mus apponendum. Et
ergo capitulis iuramen-
to fidelitatis cōtentis ſol
licita meditacione penſa
tis ipſa capitula in prefa
tis impatoris iuramentis
quantum ad effectum mē
tem et virtutem ipſorum
non eſt dubium contineri.
Nos premiſſis et alijs
racionibus ne quis in ro-
manum aſſumptus princi
pem vel imposterum aſſu
mendus an iuramenta hu
iuſmodi p dictum H. im-
patorem preſtita et p ſuc
ceſſores ipſius in futuruz
preſtanda fidelitatis exi-
ſtat indubitacionē edu-
cere audeat vel ſup his ɔ
trarium aſtruere veritati.
autoritate ap. de fratruz
noſtrorum conſilio decla
ramus illa iuramenta fi-
delitatis exiſtere et cenſe
ri debere. Porro pret
iuramenta predicta idem
H. ſuorum inherens pre-
deceſſorum veſtigijs pūſ-
q̄ ingrederetur ytaliam ꝉ
ibidem iura aliq̄ exercerz
ſub teſtimonio ſuarum pa
tenciū litterarū in mani-
buſ dilecti filij iohannis d
molliains ſcolaſtici eccle-
ſie tulleſ capellani noſtri
ad h ſpecialit p nos miſſi
nr̄o et prefate eccleſie no-
mine recipientis pmiſit ꝛ
tactis ſacroſanctis euan-
gelijs iuramēto firmauit
q̄ eandē eccleſiā et fidem
catholicā pura fide totiſ
q; viribus ɔſuaret reue-
renter et eciā defenſaret
omnemq; hereſim ſciſma
et hereticos q̄ſlibet fau-
tores receptatores et
defenſores ipſoꝝ extmi-
naret p poſſe ac nunq̄ cū
ſarraceno pagano ſciſma
tico ſeu alio quolibet ɔ
muionē catholice fidei nō
habente aut cū aliq̄ alio
prefate eccleſie inimico ꝉ
rebelli ſeu eidē manifeſte
ſuſpecto vnionē quamli-
bet parentelā aut ɔfede-
racōnē iniret ſz tā nr̄az q̄
ſucceſſorum nr̄oꝝ pſonaſ
honorē et ſtatū manute-
neret defenderet et ɔſua-
ret ɔtra omnes homieſ cu
iuſcumq; exiſteret pree-
minencie dignitatis ā ſtat9
Eidē adiciens iuramēto q̄
manuteneret ſemp atq; ɔ
uaret pūilegia omnia per
predeceſſores ſuos regeſ

Scire debes pꝫ ut eciā habet in pūinciali. Rex rōnorū
coronat̄ triplici corona. Prima ē ferrea quā recipit ab ar
ep̄o colonieñ. aquiſgrani eiuſdē dyoc. Ferrū autē fortitu
dinē d̄ſignat q̄ vincē dꝫ rebelles ꝛ infideleſ ɔculcaē. Secūda ē
argētea quā recipit ytaliā ingreſſ9 a mediolañ. archiep̄o
in villa modicmeñ.
eiuſdē dyoc. tamen
ip̄e. h. recepit illā
mediolā. in eccleſia
ſancti amb. Argen-
tū autez deſignans
mūdiciā et claritā-
tem ſignificat ipſum
pncipē talē eſſe de
bere. Tercia eſt de
puro auro q̄ corona
tur p papā in eccl̄ia
ſancti pet̄ ad altaē
ſancti maurici et d̄
ſignat auꝝ q̄d omi
buſ metallis ē excel
lencius ip̄m impa-
torem alijs regibuſ
et pncipib9 in potē
cia et iuſticia excel-
lēciorē eſſe debere.
Sic olī in his trib9
metallis dabat̄ tri-
butū rōnis ut ſcrip
ſi de fid̄ inſtru mē
dilectos ſup glo.
indictio. Tactis.
ep̄i eciā cū fidelita
tē iurant tangunt
ſac̄ ut pbat̄. ſ. e.
ego eñ in fi. pſō ſic
qñ teſtimoniuz di-
cūt vel de calumnia
iurant q̄d dic ut de
iura. ca. c. fi. Ext̄
minaret. idem ver-
bum d̄ here. ex omu-
nicam9. ſ. moneant̄
et. ſ. ſe. et dicitur q̄
ſi extra terminos vi
te vel iuridictionis
ſue eos ponere. vn
de ponitur eciaz p
diſſipacione deſola-
cione et exilio.
Parentelaz. alludit
vulgari ytalicoruz
et ponitur p affini
tate ɔſanguinitatem
eñ mire non poſſet
facit inſti. de legit
agñ. tu. i fi. Suc-
ceſſoꝝ. vi. q̄d no.
et dixi. c. ti. verita-
tis. Reges. roma
nos ut ſequitur. et
p hāc lr̄am videtur
q̄ rex romanorum
qui nondum eſt im-
pator vel coronat9
pūilegia daē poſſit

de quo ſatis no. in ſpe. de ſpē. pūita. ſ. fi. v. Item q̄ ē ob
tentum. et h̄ diſputauit et tenuit iaco. de are. cuiuſ. q. ad
lr̄am poſuit cuius in. l. bene a zenone. C. de qua p̄ſcrip. in
no. in dec. venerabilem dicit q̄ ſi impator non poſſit reci
pere coronam in loco debito nihilomin9 autoritatē am-
miniſtrandi recipe
poteſt a colomeñ.
archiep̄o ad quem
ſpectat vel ex ip̄a
electione habet illā
ſecundum eum re-
fert hoſt. de. v. ſig.
ſuper quibuſd̄ q̄d
vidit in almania p
pncipes iudicari et
teneri q̄ rex rōnoꝝ
poſt electionem cō
cordem habeat om
nem poteſtatē quā
impator ꝛ q̄ vnctō
nihil addit et fa. q̄
no. io. xciij. di. legi-
mus ut ſcripſi ſup
v. b. poſtq̄. Sed q̄
plus eſt vidi et ha
beo formas q̄run-
dam lr̄arum que de
regiſtris inno. in.
dicunt̄ extracte que
manarunt ſup nego
cio diſcordie electō
nis de qua loquitur
dec. venerabilem.
q̄rum altera dirige
batur archiep̄is e-
piſcopis et prelatis
et principibus al-
manie et ſclauie
altera ſpecialit̄ ma
guntino inter alia
referentes q̄ incon
cuſſa conſuetudo im
perij facto certa ra
cioni ɔſona iuē ſub-
nixa p pacienciam
ſe. ap. tolerata ꝛ p
toleranciam appro-
bata hoc habet q̄
duobuſ electis in di
ſcordia vterq; ad-
miniſtrat ut rex et
omnem imperij iuriſ-
dictionem exercz q̄
declarat ibi pap̄ lo
cuz habere donec p
papam alterius ele
ctio fuerit approba
ta aut reprobata.
Conſtantinū diſpu
tant aliqui an dona
cio p conſtantinum
facta ec. ro. in pſo-
na beati ſilueſtri de
qua. xcvi. di. cōſtā
tin9 palea ē. value
rit ꝛ an ſucceſſor il-

lam ꝛuocare potuerit accur· tenꝫ ꝙ donacō nō valuit ī auſ
ten· q̄ūo opoꝛtet ep̄os poſt p̄n̄· ſed jo· oꝛ̄ qui ꝭ no· lxiij·
di· ego lodowicus ꝙ valuerit et ſit irreuocabil̄ ꝓbat ꝭ
lr̄a et· s̄· de elect· fūdamēta· § ne aūt· li· vi· et facit q̄ꝺ nō
hoſt· in ſū· de imu· ec· § · pe· ad fi· ❡ Karolum· de quo· xi·
q· i· volumus de iu=
di· nouit· jo· an· ❡
Aduocatus vide ꝙ
no· ꝛ ſcrip· ꝺ elect·
venerabilem · ꝟ· ꝙ
aūt ❡ In eo eēt fa· xl
iij· di· ep̄heſus· xlvij
di· ꝙ ad noſ ꝺ teſti·
oſtitut9 jo· ❡ Au·
rea bulla· patet er=
go ꝙ ante coꝛona=
cionem non vtitur
bulla ſed ſigillo ſic
et papa aliter vtit̄
bulla ante coꝛonaci
onem ꝗ̄ poſt ut no·
in ſi· li· vi· ſup data
p̄uilegia imperialia
cum aurea bulla me
vidiſſe non memini
niſi vnum nec eciam
multum videtur ex=
pediens p̄uilegijs
bullam auream ap=
pendi ꝑpter precio
ſitatem enim metal
li eſt de ſubtractio=
ne bulle piculum·
Ob quam eciam cau
ſam prudentes pre
lati et pꝛincipes tē
poꝛis noſtri ſigillis
argenteis vel aure=
is non vtuntur· ❡
Archiuis · habetur
iꝺ· ꝟ· C· ꝺ ſi· iſtru·
aut̄· ad hoc· xxx· q· i
puenit ut ibi no· di
cuntur archiui ar=
marij libꝛoꝛum ꝛ de
riuatur ab archa· je
ro· in ꝓlogo heſter
dicit ſeipſum librū
leuaſſe de archiuis
hebꝛeoꝛum·
Excomunicacō=
nis ſe ſūmat re
ꝓbāſ q̄ꝺ no· oſt· e·
ti· paſtoꝛalis· q̄ dix
it obſtare lapſū ter
mini huic excepcō=
ni ꝑponende licet v
bi terminus ſtatut9
non eſt exom poſ=
ſet vſqꝫ ad ſentenci
am et approbat q̄ꝺ
ibi no· hn̄ꝭ· hoſt· et
guil· in ſpe· e· ti· §·
ij· ꝟ· ꝭ nūquid poſt
et intelligitur hoc
de maioꝛi excomuni=

ac impatoꝛes romanos p̄
fate romane et alijs qui=
buſlibet eccleſijs quocum
ꝗ̄ conceſſa tempoꝛe et cō
tinencie cuiuſcumqꝫ ipſa=
qꝫ omnia et ſpecialiter ac
precipue pclare memoꝛie
conſtantinū Carolum· ꝭ·
Ottonem· iiij· Frederic̄· ij
atqꝫ Rodolphum prede=
ceſſoꝛes ipſius ſuper con=
ceſſione recognicione ad
uocacione annotacōne q̄
tacione et libera dimiſſio
ne terrarum et p̄uinciarū
rō· ec· vbilibet poſitarum·
quarum eciam multas no
minatim expreſſit ſedi ap̄·
romaniſqꝫ pontificib9 ſu=
per quocumqꝫ tenoꝛe cō
ceſſa recognouit confir=
mauit et ex certa ſciencia
innouauit ac eciam de no
uo conceſſit et terras ip=
ſas atqꝫ p̄uincias recog=
nouit ad ius et ꝓprietatē
ipſius eccleſie pleniſſime p
tinere eaſqꝫ nihilomin9 ex
habundanti de nouo ec=
cleſie ſepefate donauit ꝭ
predicto ſe obligans iura
mento ꝙ ipſas vel aliꝗ̄
ipſarum ptem nullo vnꝗ̄
tempoꝛe occuparet ſeu ꝗ̄
tum in eo eſſet ab alio per
mittēt occupari Nec in eiſ
aut aliqua pte ipſaruꝫ iu=
ra aliqua poſſeſſiones aut
tenutas haberet ſeu q̄ūo
libet poſſideret nec in eis
eciam poteſtarie ſeu cui9
uis capitame officiuꝫ aut
iuriſdictionem quamcum
qꝫ p ſe vel p alium exerce

ret q̄ꝺqꝫ ut pꝛinceps ca=
tholicus et ſepedicte ec=
cleſie aduocatus atqꝫ de
fenſoꝛ ipſam iuuaret et ꝯ=
ſilijs et auxilijs illi aſſiſte=
ret optimis contra quoſ=
cumqꝫ inobedientes ꝛ re
belles eidem et precipue
ꝯtra occupantes ſeu tur=
bantes terras predictas
ſeu p̄uincias vel ptem ꝗ̄=
libet earundē· ❡ Sub eo
dem eciā iuramēto ꝓmiſit
ꝙ tam ipſam ro· ec· ꝗ̄ ali
as eccleſias libertatē ec=
cleſiaſticā bona iura pre=
latos et miniſtros eccleſi=
arū ipſaꝝ manuteneret ꝯ
ſuarꝫ atqꝫ defenderꝫ ſuo
poſſe et ꝙ ec· ro· vaſallos
ꝯtra iuſticiā nullaten9 of=
fenſurus deuotoſqꝫ fide=
les eccleſie eciaꝫ in impio
conſtitutos benigne tra=
ctaret nec eos opprimeret·
ꝯtra iuſticiā aut q̄ntum in
eo eſſet p aliū opprimi ſu=
ſtineret ſed in ſuis pocius
iuribus et iuſticijs ꝯſua=
ret· ❡ Hoc quoqꝫ iuram̄
tum et eciā priſtinū p eo
nobis p ſuos nūcios ut p̄=
mittit̄ preſtitum receptis
ſue coꝛonacōnis inſignijs
innouauit put in patenti
bus añ coꝛonacōneꝫ ipſaꝫ
eius regio magno ſigillo
et alijs poſt coꝛonacōneꝫ
eandē eius impiali aurea
bulla munitis inde ꝯfectis
lr̄is q̄s in archiuis ro· ec·
reponi et diligenter con=
ſeruari fecimus pleni9 cō=
tinetur·

cacōne que repellit ab agendo· s̄· e· a nobis fa· ꝺ ſen· ex=
ſi quem· ❡ Dilatoꝛie· ſ· ad differendam· liteꝫ actoꝛis exō=
municati· de iudi· intelleximus· Opponitur eñ interdū in
vim pemptoꝛie puta ad pimendā electionem ꝑpter exo=
municacōnem eligencium vel electi quo caſu locum nō ha
bet dec· pia· e· ti· li·
vi· ut ibi no· dicit
guil· in ſpe· ꝙ eciaꝫ
q̄n̄ opponitur con̄
iudicem vel contra
ꝓcuratoꝛem nō ob
ſtat lapſus termini
ꝭ no· in p̄· §· ꝟ· q̄ꝺ
ſi termino et· ꝟ· ſe·
de ſecundo dixi ꝺ ꝓ
cut· in n̄ra· ❡ Lis
p̄n̄cipalis de cauſa
vero appellacōnis·
plene ſcripſi· e· ti· ſi
gnificauerūt in tex·
et ſup glo· pe· ❡
Oppom· q̄drupler
huius iuris racō ha
betur in dec· pia in
p̄n̄· glo· ❡ Per ep=
toꝛio tenet hoſt· in
decre· paſtoꝛalis et
guil· in ſpe· ꝺ dila·
· §· i· ꝟ· exceptorie·
ꝙ talis terminus e
ciam ſi ꝭ non expꝛi=
matur intelligit̄ p=
emptoꝛiuſ alſ· dec·
conſuluit ꝺ offi· del
ꝭ ꝓbat lr̄a illi9 dec
paſtoꝛalis et guil·
ibi extunc ut ibi ſcri
pſi· ſed dato ꝙ iu=
dex pemptoꝛie exp̄ſ
ſit non obeſt ꝭ vult
ꝭ lr̄a· ❡ Aſſignato
iſte terminus aſſig̃
ri debet ad peticio=
nem actoꝛis· non rei
ut ſatis dixi· s̄· e· pa
ſtoꝛalis· ❡ Dilato=
rias· nunquid ad p
emptoꝛias ꝑponen=
das poſſit iudex ſta
tuere pemptoꝛium
fuit opinio ꝙ nō de
qua· s̄· e· paſtoꝛalis
ſup· i· glo· ❡ Non
obſtante· hanc opi
nionem in dec· pa=
ſtoꝛalis· approbare
ſolebam hac racio=
ne quia quadruplex
racio illius dec· pia
ita viget poſt ter=
minum ſicut prius·
Item quia lis· ꝯt·
eſt quaſi quidam p
emptoꝛiuſ termin9
dilatoꝛiarum de te
iuꝺ· inter mōſteriū

et tamen poſt illam ꝓponitur hec excepcō· Item termi=
nus datus ad excepcōnem illam ꝓbandam qui lapſus eſt
non impedit illam ꝓponi de nouo· ergo nec terminꝰ datꝰ
ad ꝓponendum· Item ſentencia non ꝑcludit viam huic ex
cepcōni multominꝰ termini lapſus· h̄ oīa ꝓbanẽ in ꝑdi·
dec· pia et his racō
nibus puto decre·
hanc locum habere
eciam ſi nominatim
de excepcōne excon
municacōis termi
nus datus eſſet ꝑſec
enim potuit iudex
beneficium iuris auf
ferre reo ꝑ qđ eſt ſi
bi ꝑmiſſum ꝙ in q̄=
libet ꝑte litis illam
opponat de reg· iuř
indultum cum con=
cor· li· vi· Lugđ·
ꝗ· e· ti· pia· li· vi· q̄
ſtatuit ſub qua for
ma ꝓponatur et q̄ci
ens terminũ ꝓban=
di et penam non ꝓ=
bantis·
¶ Uel caluñijs· C·
qui tres ſentē=
cias contrarias in q̄
uis cauſa reporta=
uit de illarum nulli=
tate non agit nec ex
cipit ipſarum execu
cione non facta et ē
ſpicit eciam penden
cia nouũ et equum
qđ h̄ dicitur cui eſt
ſi· ſ̄· e· ɔ· đ ſeqſtra·

De excepcionibus

Excommunicacōnis ex
cepcō poteſt dilatorie in
qualibet parte litis oppo
ni termino peremptorio
per iudicem aſſignato ad
proponendum excepcio=
nes declinatorias et dila
torias non ob· ſeruata ta
men conſtitucione fe· re·
Inno· pape· iiij· edita cir
ca hoc in concilio lugdđ=
neñ·

De ſentencia et re iudicata·

Ut calumnijs litigā=
cium occurratur is qui in
beneficiali vel alia quauis
cauſa tres contra ſe in pe
titorio vel poſſeſſorio ſen=
tencias reportauit ad a=
gendum de nullitate ipſa

poſ· c· fi· et huic pñ· ɔcoꝛ· de pe· calūniam· ¶ Quamuis·
includit ſpirituales quaſi ſpirituales criminales ciuiles
et mixtas· ¶ Tres ſucceſſiue et ſup eodem articulo non ei
locum habet hec pars qñ ſup diuerſis ẽ hꝰ articulis licet
eiuſdem cauſe tres interlocutorie ſunt late ɔtra partem
¶ Contra ſe· de tercō qui vult ꝓpter ſuum intereſſe exe=
cucionem ſentencie impedire habetur· e· ti· cuʒ ſup et ibi
ſatis no· jnno· et hoſt· ¶ Poſſeſſorio· ɔcoꝛ· pređ dec· i· de
ſequeſtra· ¶ Sentencias non dicit diffinitiuas ſicut· ꝗ· ꝑ=
te ꝓx· ꝑ qđ patet eciā in interlocutorijs quarum facien=
da ſit execucio locum habere ꝙ h̄ dicitur et quo iure pe=
tatur illarum execucio vide in ſpe· de ſen· execu· § pe· cir=
ca fi· ¶ Agendum de nullitate· modos nullitatis et coraʒ
quo iudice agatur de nullitate et an coram iudice appella
cōis de hoc agi poſſit ſcripſi poſt· jnno· et hoſt· e· ti· c· i·
de ap· dilcō· et ſpec· e· ti· § iuř ꝑ totum et ad finem et ibi
in· v· ſed ſi cauſa tractatur an ſentencia ꝓnunciata nulla
ex prioribus actis cauſa iudicetur· ¶ Alicuius ex eis h̄ in=
telligo quando ſimpliciter in ſecundo et in tercio iudicio
ɔfirmata eſt ꝑma ſentencia et ſi diuerſa cōtinebat capl̄a
vel vnum ſepabiliter licet in ꝑte fuerit infirmata tamen
quo ad illa capl̄a vel ꝑtem in qua vel quibus confirma=
ta fuit ꝑmo et ſecundo dicam h̄ locum habere et in alijs ñ
Exemplum patet de teſta· rapnuncius et· c· rapnaldꝰ· ¶
Admittatur· ꝑ hanc lr̃am videẽ ꝙ eciā ſi ñ petat victor
execucionem ꝑ modum tamen excepcōnis repellere pote
rit de nullitate agentẽ et eſt ſi· qđ plene ſcripſi de oꝛ· co=
gni· c· ſi· vtro ergo ſe offerat execucioni ɔ ſentencijs pa

reat ſi de nullitate vult agere ɔcoꝛ· de oꝛ· cog· cum dile
ctus· ¶ Donec· facta ergo execucione poterit agere et ſi
obtinebat in cauſa nullitatis obtinebit eciam reuocacio=
nem execucionis fa· de reſti· in inť· ſuſcitata· C· de ꝑci·
impe· off· aũt que ſupplicacio· ¶ Plenarie· ɔcoꝛ· de reſti·

rum vel alicuius ex eis nl̄=
latenus admittatur do=
nec huius ſentencie plena
rie fuerint execucioni mā=
date· ¶ Similiter ſi ille ɔ
tra quem tres ſentencie
diffinitiue late fuerint ab
interlocutoria vel graua
mine ante prolacionem ip
ſarum vel earum alicuius
ſe appellaſſe ⁊ cauſam ap
pellacionis huiuſmodi
huc pēdere proponat ſen
tenciarum predictarum
execucionem tali pretex=
tu nolumus impediri que
ad cauſas qualitercumqʒ
eciam per appellacionem
pendentes duximus extē=
denda·

Paſtoralis cura ſolli

ſpo· c· fi· ex patet ꝑ
hoc verbum ꝙ non
facta ex ecucione eci
am nimie ꝑtis eius
ꝙ ꝓnunciatum fu=
it impedietur agēs
ſi· iij· q· i· reintegrā
da· ¶ Diffinitiue· h̄
nō expreſſit· ſ̄· ꝓx·
R· ¶ Fuerunt· ſuc=
ceſſiue ut· ſ̄ dixi qꝛ
victus a prima ɔ ſe
cunda ſentencia ap
pellauit a tercia ve
ro non potuit appel
lare de ap· ſua nob·
¶ Alicuius· maxime
in vltima h̄ ꝓcedit
cum ſcilicet dico me
appellaſſe a graua=
mine illato ꝑ iudicē
ſecunde appellacio=
nis qua appellacio=
ne pendente confir
mauit ipſe iudex ꝑ=
mam et ſecundā ſen
tenciam h̄ dico qꝛ ſi
a grauamine illato
ꝑ iudicem ꝑme ap=
pellacionis appello
et ille poſtea fert
diffinitiuam ſi ab il=
la non appello nō e=
rit dare terciam diffinitiuam multominus ſi appellarem a
grauamine iudicis cauſe principalis ſi vero appellauero
ab illa ſentencia et vtramqʒ appellacionem ꝓſequoꝛ tunc
ꝓcedere poſſet caſus iſte· fa· cle· ſ̄· de do· et ɔtu· ſi autē·
¶ Appellaſſe ꝓponat qđ eſt· ꝗ· ¶ Huiuſmodi· emiſſo ante
ſentenciam ab interlocutoria et grauamine cuius ꝓſecu
cio forte ſtudioſe differtur ut videatur finis cauſe princi
palis· ¶ Pendere· al'· appellaſſe non iuuaret illum ſi deſ=
ta vel contra eum finita eſſet illius appellacōis cauſa ¶
Sed qđ ſi dicat ſe ſic appellaſſe et cauſam appellacōis fi=
nitam ꝓ ſe ſcilicet quia ꝓnunciatum fuit bene appellatuʒ
Dico eciam tunc non impeditur execucio ꝑ R· ſ̄· ꝓx· Al=
legat enī nullitatem quia ꝑ id conſtat iudiceʒ a quo fuit
appellatum diffinitiuam ferre non potuiſſe ſed ſi aduerſa
rius ab illa ꝓnunciacōne qua ꝓnũciatũ fuit bñ appellatũ
infra tempus deoitum appellaſſʒ tunc adaptaretur h̄ lr̃a
quia adhuc illius appellacōis cauſa penderet· ¶ Impe=
diri· licet ergo ex pendencia illius appellacōis dubiteẽ
an ſaltem vltima ſentencia tenuerit vult tamen ꝙ fiat ex
ecucio ſaluo iure retractacionis tam ſentencie ꝙ̄ execucio
nis· Si iudicetur bene appellatum ut dixi· ſ̄· ꝓx· R· ¶ Non
enī impedit hec lr̃a appellacōis illius ꝓſecucōnem dum
modo ipſius fatalia non ſint lapſa· ¶ Pendentes· vide· ſ̄
e· ɔ· de iud· diſpendioſam in fi·
¶ Paſtoralis· C· Tres ꝑtes principales habet hec conſtō· ſ· exoꝛdium
narracionem et concluſionem· Prima ponit exoꝛdiuʒ bre
ue· Secunda ibi ſane· narrans cauſas et effectum cuiuſdā
ſentencie late ꝑ quondam imꝑatoꝛē· h· in regē· Robertuʒ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf